

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาของเยาวชนจะควบคู่การศึกษาของประเทศไทย โดยเริ่มจากที่วัด ตามประวัติศาสตร์เริ่มตั้งแต่สมัยสุโขทัย การศึกษามีต่อเนื่องกันมาเป็นหลายยุคหลายสมัย จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. ๒๔๒๗ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เป็นต้นมาในปี พ.ศ. ๒๔๖๔ มีพระราชบัญญัติประถมศึกษาใช้บังคับเด็กอายุระหว่าง ๗-๑๔ ปี ให้เข้าโรงเรียนโดยมีผลบังคับทั่วประเทศเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๘ และในปี พ.ศ. ๒๔๗๒ กระทรวงธรรมการได้ประกาศเพิ่มหลักสูตรทางจริยศึกษาขึ้นในโรงเรียนทั้งหมด กระทรวงศึกษาธิการจึงได้เริ่มกำหนดให้โรงเรียนต่างๆ ทั้งโรงเรียนหลวง และโรงเรียนราษฎร์ใช้หนังสือเรียนหลักสูตรจริยศึกษาสำหรับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีเนื้อหาการสอนวิชาศีลธรรมเป็นเรื่องเกี่ยวกับพุทธประวัติ หลักธรรม หรือคำสอนจากพระไตรปิฎก เป็นที่สังเกตว่าแบบเรียนชุดพระพุทธศาสนามีลักษณะทางศาสนาด้วย ซึ่งโรงเรียนเลือกทำกันเป็นประจำทุกวัน ทุกสัปดาห์ หรือเป็นครั้งคราว การศึกษาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาอย่างเป็นระบบเช่นนี้ ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความสำนึกในการเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดีมากยิ่งขึ้นไปอีก^๑

ประเทศไทยเป็นสังคมที่คนส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาจึงเข้ามามีส่วนสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนไทยช่วยส่งเสริมความรู้สึกให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทางวัฒนธรรม และความเป็นชาติไทย เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันในสังคมไทยจึงมีวิถีชีวิตที่ผูกพันกับพระพุทธศาสนา โดยได้นำเอาหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้ามาเป็นหลักในการดำเนินชีวิต ทำให้หลักธรรมคำสอนฝังลึกอยู่ในจิตใจของคนไทยให้มีความเมตตากรุณา โอบอ้อมอารีและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ก่อให้เกิดความสงบสุขในสังคม และพระพุทธศาสนาจัดเป็นวิชาสำหรับเรียนรู้โดยสถานะ ๒ อย่างคือ^๒

๑. ในฐานะเป็นระบบจริยธรรมสำหรับประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศและในฐานะที่เป็นส่วนสำคัญ

^๑ทินพันธ์ นาคะตะ , พระพุทธศาสนากับสังคมไทย , (กรุงเทพมหานคร : สหાયบล็อกลและการพิมพ์ , ๒๕๔๓), หน้า ๒๕-๒๗.

^๒พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต), ทางสายอิสรภาพของการศึกษาไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๔), หน้า ๓.

ของวัฒนธรรมไทย ทั้งในด้านวัฒนธรรมและ ๒. ด้านนามธรรม ซึ่งมีอิทธิพลครอบคลุมมากที่สุดอย่างหนึ่งในวิถีชีวิตของสังคม เป็นมาตรฐานการดำเนินชีวิตสำหรับผู้นับถือ และเป็นสภาพแวดล้อมอันกว้างใหญ่ทางสังคมสำหรับผู้ที่มีได้นับถือ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในฐานะหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการจัดทำนโยบายและแผนการศึกษาชาติ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา มีความคิดต้องสำรวจและรวบรวมสื่อการเรียนการสอนศีลธรรมจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อจัดทำเป็นหนังสือและนำสื่อการเรียนการสอนศีลธรรมสำหรับแหล่งข้อมูลอ้างอิงให้ครูสอนและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อสามารถเลือกสรรใช้ประโยชน์จากสื่อดังกล่าวในการจัดการเรียนการสอนศีลธรรมในสถานศึกษาโดยไม่ต้องลงมือผลิตเองซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาต่อการจัดการเรียนการสอนศีลธรรมของประเทศ และในการรวบรวมนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนและสื่อการเรียนการสอนศีลธรรมของครูในสถานศึกษา นวัตกรรมและสื่อการเรียนการสอน พระสงฆ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและสื่อต่าง ๆ ที่เป็น สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยู โทเทคส์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ คือตัวกลางที่ชวนแนะนำ ถ่ายทอดข้อมูลความรู้จากผู้สอนหรือแหล่งความรู้ไปสู่ผู้เรียนเป็นสิ่งที่สามารถทำความเข้าใจได้ง่ายขึ้น^๓

นอกจากนี้การเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ในอดีตจนถึงปัจจุบันยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรเพราะครูและบุคลากรทางการศึกษายังขาดทักษะในการคิด วิเคราะห์ ขาดความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ และเน้นการสอนโดยการบอกและให้เด็กท่องจำ เน้นวิชาความรู้มากกว่าการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม แก่เด็กและยังไม่สามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้จากสิ่งต่างๆ ใกล้ตัวได้ ขณะเดียวกันครูได้รับการพัฒนาอย่างไม่เพียงพอและไม่ต่อเนื่อง ทำให้ผู้เรียนไม่เกิดความซาบซึ้งพอที่จะนำหลักธรรมไปประพฤติปฏิบัติให้บังเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณธรรมและคุณภาพทางจิต จึงมักจะส่งผลออกมาว่า เยาวชนไทยขาดระเบียบวินัย ติดยาเสพติดก่อการทะเลาะวิวาทกัน^๔

ดังนั้นการพัฒนาคนให้เป็นคนดี มีความรู้คู่คุณธรรม เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ดังนั้น มาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ จึงได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียนในด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ไว้ทุกมาตรฐาน ซึ่งจะต้องบูรณาการไว้ในการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังได้กำหนดให้ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรมเป็นสาระการเรียนรู้ที่ ๑ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พระพุทธศาสนามีความสำคัญในฐานะที่เป็นศาสนา

^๓สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ , หนังสือแนะนำสื่อการเรียนการสอน ศีลธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๑. พิมพ์เผยแพร่โดยกลุ่มนโยบายพัฒนาผู้เรียน ,(กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ที่บริษัทพริกหวาน กราฟฟิคจำกัด, ๒๕๕๔), หน้า ๒-๓.

^๔วิไล ตั้งจิตสมคิด , การศึกษาและความเป็นครูไทย , (กรุงเทพมหานคร : โอ เอส พริ้นติ้งเฮ้าส์ , ๒๕๓๔), หน้า ๕๒.

ประจำชาติเป็นวิถีชีวิตและเป็นรากฐานวัฒนธรรมที่หล่อหลอมลักษณะอันดีงามของคนไทยให้เป็นคนมีน้ำใจอ่อนโยนเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เสียสละและเมตตาสามัคคี ฯลฯ

กระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายมุ่งเน้นการนำเอาพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องมือในการปฏิรูปการศึกษา ในส่วนที่เป็นระบบการเรียนรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์^๕

จากแนวคิดดังกล่าวการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในสังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรเพราะครูและบุคลากรทางการศึกษายังขาดทักษะในการคิดวิเคราะห์ขาดความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ขาดทักษะในการสอนและเน้นการสอนโดยการบอกและให้พวกเด็กท่องจำ เน้นวิชาความรู้มากกว่าการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม แก่เด็กและยังไม่สามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้จากสิ่งต่างๆ ใกล้ตัวได้ ขณะเดียวกันครูได้รับการพัฒนาอย่างไม่เพียงพอและไม่ต่อเนื่อง ทำให้ผู้เรียนไม่เกิดความซาบซึ้งพอที่จะนำหลักธรรมไปประพฤติปฏิบัติให้บังเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณธรรมคุณภาพทางจิตใจจึงมักจะส่งผลออกมาว่า เยาวชนไทยขาดระเบียบวินัย ติดยาเสพติดก่อการทะเลาะวิวาทกัน และเป็นปัญหาสังคม^๖

จากเนื้อความสำคัญดังกล่าวข้างต้นนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพุทธวิธีการสอนในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร ว่ามีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนอย่างไร อีกทั้งมีแนวทางในการจัดการเรียนการสอนอย่างไรบ้าง เพื่อนำผลการศึกษาไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ในโรงเรียนเขตสาทร กรุงเทพมหานคร ทั้ง ๓ โรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษา พุทธวิธีการสอนในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบ พุทธวิธีการสอนในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร

๑.๒.๓ เพื่อเสนอแนวทาง พุทธวิธีการสอนในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร

^๕กรมวิชาการ, การจัดการเรียนรู้อะไรพระพุทธศาสนา : กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๔ , (กรุงเทพมหานคร :คุรุสภาลาดพร้าว ๒๕๕๔), หน้า ๒.

^๖ไวไล ตั้งจิตสมคิด , การศึกษาและความเป็นครูไทย , (กรุงเทพมหานคร : โอ เอส พรีนติ้งเฮาส์ , ๒๕๓๔), หน้า ๕๒.

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ พุทธวิธีการสอนในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร เป็นอย่างไรบ้าง

๑.๓.๒ พุทธวิธีการสอนในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร แตกต่างกันหรือไม่

๑.๓.๓ ข้อเสนอแนะแนวทางพุทธวิธีการสอนในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร มีอะไรบ้าง

๑.๔ สมมุติฐานการวิจัย

๑.๔.๑ นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพุทธวิธีการสอนในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา แตกต่างกัน

๑.๔.๒ นักเรียนที่มี คะแนนเฉลี่ยสะสม ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพุทธวิธีการสอนในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา แตกต่างกัน

๑.๔.๓ นักเรียนที่มีภูมิลำเนาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพุทธวิธีการสอนในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา แตกต่างกัน

๑.๕ ขอบเขตการวิจัย

๑.๕.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจมุ่งเน้นเพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาโรงเรียนในเขตสาทร กรุงเทพมหานคร ทั้ง ๓ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดสุทธิวราวม โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย โรงเรียนยานนาวาเวศวิทยาคม มีเนื้อหาครอบคลุม ๔ ด้าน ดังนี้ ได้แก่ ๑. ด้านหลักสูตร ๒. ด้านการจัดการเรียนการสอน ๓. ด้านสื่อการเรียนรู้ ๔. ด้านการวัดและการประเมินผล

๑.๕.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

๑. ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่

๑. เพศ
๒. ระดับชั้น
๓. ขนาดโรงเรียน

๒. ตัวแปรตาม (Dependent Variables)คือ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อ
พุทธวิธีการสอนในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร
ใน ๔ ด้าน ได้แก่

๑. ด้านหลักสูตร
๒. ด้านการจัดการเรียนการสอน
๓. ด้านสื่อการเรียนรู้
๔. ด้านการวัดและการประเมินผล

๑.๕.๓ ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้การศึกษาด้วยวิธีการเชิงปริมาณ (Quantitative Research Design) เพื่อตอบ
วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับพุทธวิธีการสอนในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษา
เขตสาทร กรุงเทพมหานคร จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและกรอบนิยามความหมายเชิง
ปฏิบัติการ เพื่อสร้างแบบสอบถามที่สามารถตอบวัตถุประสงค์และคำถามการวิจัย แสดงรายละเอียด
ของการดำเนินการวิจัยได้ดังนี้

๑.๕.๓.๑ การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประกอบด้วยนักเรียนโรงเรียนในเขตสาทร กรุงเทพมหานคร
ภาคการศึกษาที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ ได้แก่ ในโรงเรียนทั้ง ๓ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดสุทธิวรากรม
จำนวน ๓,๐๙๔ คน, โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย จำนวน ๑,๘๒๓ คน, โรงเรียนยานนาวาศิวิทยาคม
จำนวน ๑,๕๒๗ คน รวมจำนวนประชากรทั้งหมด จำนวน ๖,๔๔๔ คน

กลุ่มตัวอย่าง ในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่ม
ตัวอย่างเทียบจากตารางสำเร็จรูป Taro Yamane เป็นตารางที่ให้ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
เพื่อประมาณค่าสัดส่วนของประชากร โดยคาดว่าสัดส่วนของลักษณะที่สนใจ ที่ระดับเท่ากับ ๐.๕
และระดับความเชื่อมั่น ๙๕% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๗๒ คน

วิธีการสุ่ม เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนแล้วก็ใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้น
ภูมิ (Stratified Random Sampling) เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับชั้นอย่างเป็น
สัดส่วนตามกลุ่มประชากร เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างเป็นสัดส่วน แล้วใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย
(Simple Random Sampling) ในการแจกแบบสอบถาม เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนมี
โอกาสถูกเลือกเท่าๆ กัน

๑.๕.๓.๒ ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและเก็บข้อมูลนักเรียนโรงเรียนในเขตสาทร กรุงเทพมหานคร
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒

๑.๕.๓.๓ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการวิจัยครั้งนี้ โดยเริ่มศึกษาวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจนถึงขั้นลงพื้นที่เก็บข้อมูลมาวิเคราะห์ผล ประมาณ ๖ เดือน โดยตั้งแต่เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ถึง เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในงานวิจัย

๑.๖.๑ พุทธวิธีการสอน หมายถึง วิธีการที่พระพุทธรเจ้าทรงสอนพุทธบริษัททั้ง ๔ คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา หรือบุคคลทั่วไปทั้งเทวดาและมนุษย์ ตามพระนามที่รับการยกย่องว่า สตถา เทวมนุสสานํ ทรงเป็นศาสดาของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย

๑.๖.๒ วิชาพระพุทธศาสนา หมายถึง วิชาพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ หมายถึง วิชาที่กระทรวงศึกษาธิการบังคับให้ใช้สอนในสถานศึกษาตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ วก ๐๘๔/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๕

๑.๖.๓ หลักสูตร หมายถึง ประมวลประสบการณ์ทั้งหมดที่จัดให้ผู้เรียนในแต่ละระดับ สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่น มุ่งหวังให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายที่คาดหวังทั้งปวงเกิดความรู้และสามารถดำรงชีวิต อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

๑.๖.๔ การจัดการเรียนการสอน หมายถึง เทคนิค วิธีการ การดำเนินการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามขั้นตอน วิธีการ เทคนิควิธี กระบวนการในการเรียนรู้ของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ และทักษะ

๑.๖.๕ สื่อการเรียนรู้ หมายถึง สื่อที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ มีความเข้าใจ เกิดการเรียนรู้ และช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีหลายรูปแบบ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์สื่อเทคโนโลยี สื่อธรรมชาติ การเลือกสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนควรคำนึงถึงความน่าสนใจ ขวนคิด ขวนติดตามเป็นสื่อที่เข้าใจง่าย กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีแสวงหาความรู้และที่สำคัญคือสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการเรียนวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน และความแตกต่างระหว่างบุคคล

๑.๖.๖ การวัดและการประเมินผล หมายถึง เป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล ร่องรอย หลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้สามารถจัดให้มีขึ้นทั้งระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ

๑.๖.๘ นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ – ๖ ที่กำลังศึกษาอยู่ใน
ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ โรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตสาทร กรุงเทพมหานคร ได้แก่
โรงเรียนวัดสุทธิวราราม โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย โรงเรียนยานนาเวศวิทยาคม

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบถึงพุทธวิธีการสอนในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษา
เขตสาทร กรุงเทพมหานคร

๑.๗.๒ ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบพุทธวิธีการสอนในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา
ระดับมัธยมศึกษา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร

๑.๗.๓ เพื่อเสนอแนะแนวทางพุทธวิธีการสอนในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา
ระดับมัธยมศึกษา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร